

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**TURLI TIZIMDAGI TILLARDA SOMA KOMPONENTLI
MAQOLLARNING TASNIFLANISHI
THE CLASSIFICATION OF PROVERBS WITH SOMA
COMPONENT IN LANGUAGES BELONGING TO DIFFERENT
SYSTEMS**

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/SGNW3725

Nazarov Qobilbek Narzulla o'g'li

Tayanch doktorant

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat

o'zbek tili va adabiyoti universiteti

gobil.nazarov.1995@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada turli tizimdagi soma tarkibli maqollarning tasniflanishi haqida tilshunos olimlarning fikrlari tahlil qilingan va bular asosida maqollar tarkibida kelgan inson tana a'zolari nomlari umumiy guruhlariga ajratilgan. Turli tizimga kiruvchi o'zbek va ingliz tillarida har bir tana a'zosi qancha maqol tarkibida ishtirok etganligi statistik tahlilga tortilgan. Soma komponentli maqollarning umumiy sonidan kelib chiqib har bir ajratilgan guruhga kiruvchi maqollarning foiz ulushi aniqlangan. Shuningdek, maqollar tarkibida inson tana a'zolari nomlari ko'chma ma'no hosil qilishiga ko'ra tasnif qilingan va misollar bilan dalillangan. Ushbu tasniflardan kelib chiqqan holda umumiy xulosalar chiqarilgan va takliflar berilgan.

Kalit so'zlar. maqol, soma, somatik birlik, kategoriya, konseptual vazifa, semantik vazifa denotativ ma'no, ramziy ma'no, ko'chma ma'no.

Annotation. This article analyzes the views of linguists on the classification of proverbs containing somatic components belonging to different linguistic systems. Based on these views, the names of human body parts occurring in proverbs have been grouped into general categories. In Uzbek and English, which belong to different language systems, a statistical analysis has been conducted to determine how many proverbs include each body part. The percentage share of proverbs belonging to each group has been calculated based on the total number of somatic proverbs. Furthermore, the names of human body parts within proverbs have been classified according to their figurative meanings and supported with illustrative examples. Based on these classifications, general conclusions have been drawn and several recommendations have been proposed.

Keywords. Proverbs, soma, somatic unit, category, conceptual function, semantic function, denotative meaning, symbolic meaning, figurative meaning.

Tilshunoslikda maqollarning etimologiyasi, lingvistik tabiati, madaniy va milliy o'ziga xosligi chuqur tadqiq etilgan. Shu o'rinda maqollarni tasniflash,

kategoriyalashtirish masalasi ham ko‘zga tashlanadi. Bu borada bir til va turli tizimdagi tillar kesimida bir necha olimlar o‘z tadqiqotlarini olib borgan. Paremiolog Matti Kusi maqollarni quyidagi tematik guruhlariga ajratadi:

- A. Tabiat haqidagi amaliy bilimlar (Practical knowledge of nature)
  - B. E’tiqod va asosiy munosabatlar (Faith and basic attitudes)
  - C. Asosiy kuzatuvlar va sotsio-logika (Basic observations and socio-logic)
  - D. Dunyo va inson hayoti (The world and human life)
  - E. Mutanosiblik hissi (Sense of proportion)
  - F. Axloqiy konseptlar (Concepts of morality)
  - G. Ijtimoiy hayot (Social life)
  - H. Ijtimoiy muloqot (Social interaction)
  - J. Kommunikatsiya (Communication)
  - K. Ijtimoiy mavqe (Social position)
  - L. Bitimlar va normalar (Agreements and norms)
  - M. Moslashuv va o‘rganish (Coping and learning)
  - T. Vaqt va vaqt hissi (Time and sense of time)
- [Lauhakangas, 2001: 17-21]

G.L. Permyakov maqollarni mantiqiy-semiotik jihatdan tasniflaydi [Permyakov, 1979: 180]. U maqollarni 4 ta mantiqiy-tematik guruhga ajratadi. 1-guruh doimiylik va o‘zgaruvchanlik tamoyillarini o‘z ichiga oluvchi maqollar, 2-guruh mehnat va uning samarasi haqidagi maqollar, 3-guruh harakat va reaksiya mutanosibligi haqidagi maqollar, 4-guruh o‘ziniki va begona oppozitsiyasi asosidagi maqollarni kiritadi.

Somatik birliklar ishtirokidagi maqollar xalqning lisoniy tafakkuri va mentalitetida muhim semantik va konseptual vazifalarni bajaradi. Mazkur maqollar orqali inson tanasining alohida qismlari nafaqat denotativ ma’noda, balki ramziy, ko‘chma, emotsional, baholovchi va didaktik ma’nolarda qo‘llanilib, keng kommunikativ vazifalarni bajaradi. Shuning uchun ham somatik komponentli maqollarni turli mezonlar asosida tasniflash, ularning tuzilishi va semantik imkoniyatlarini tahlil qilish dolzarb masala hisoblanadi. Shu sababli tadqiqot ishimizda quyidagi tasniflarni ko‘rib chiqdik:

1. Maqollar tarkibida kelgan inson tana a’zolarini umumiy guruhlariga ajratish. Bunga ko‘ra:

- bosh tana a’zosi tarkibiga kiruvchi somatizmlarning maqollardagi ishtiroki;
- inson tanasining yuqori qismini bildiruvchi somatizmlarning maqollarda kelishi;
- inson tanasining quyi qismini bildiruvchi somatizmlarning maqollarda kelishi;
- ichki tana a’zolarini bildiruvchi somatizmlarning maqollardagi ishtiroki;
- osteonimik somatizmlarning maqollarda kelishi;
- inson tanasini umumiy nomlovchi somatizmlarning maqollardagi ishtiroki;
- inson tanasining ma’lum holatini ifodalovchi poza nomlarining maqollarda kelishi;

insonga xos mavhum tushunchalarning maqollar tarkibida kelishi kabi guruhlanadi. Yuqoridagi tasnifga ko'ra, har bir guruhga kiruvchi somatizmlarning o'zbek va ingliz xalq maqollari tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlarini jadvallar asosida ko'rib chiqamiz.

Ushbu jadvalda bosh tana a'zosi tarkibiga kiruvchi somatik birliklarning o'zbek xalq maqollari tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

1 – jadval

T/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
1.	Bosh	270	Head	43
2.	Ko'z	197	Eye	36
3.	Til	142	Tongue	27
4.	Yuz	90	Face	27
5.	Og'iz	81	Mouth	34
6.	Quloq	48	Ear	19
7.	Tish	35	Tooth	7
8.	Qosh	11	Eyebrow	1
9.	Soqol	10	Beard	1
10.	Soch	9	Hair	12
11.	Peshona	5	Forehead	3
12.	Burun	5	Nose	10
13.	Qovoq	4	Eyelid	0
14.	Jag'	4	Jaw	0
15.	Miya	3	Mind	31
16.	Ensa	2	Nape	0
17.	Iyak	2	Chin	3
18.	Lab/dudoq	2	Lip	2
19.	Yonoq	0	Cheek	1
20.	Kiprik	1	Eyeshash	0
	Jami	879		257

Ushbu jadvalda inson tanasining yuqori qismini bildiruvchi somatizmlarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

2 – jadval

T/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
1.	Qo'l	165	Hand	66
2.	Qorin	32	Belly	6
3.	Bel	27	Waist	0
4.	Barmoq	17	Finger	11

5.	Tomog	17	Throat	0
6.	Bo'yin	7	Neck	3
7.	Kaft	5	Palm	1
8.	Yelka	3	Shoulder	4
9.	Qo'ltiq	3	Armpit	2
10.	Tirsak	1	Elbow	2
11.	Ko'krak	1	Chest	0
12.	Tirnoq	3	Nail	9
	Jami	281		104

Ushbu jadvalda inson tanasining quyi qismini bildiruvchi somatizmlarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

3 – jadval

/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
.	Oyoq	97	Foot	38
.	Tovon	3	Heel	3
.	Tizza	1	Knee	2
	Jami	101		43

Ushbu jadvalda ichki tana a'zolarini bildiruvchi somatizmlarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

4 – jadval

/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
.	Yurak	26	Heart	57
.	O'pka	5	Lung	1
.	Jigar	3	Liver	1
.	Tomir	4	Vessel	0
.	Jig'ildon	1	Gullet	0
.	Buyrak	2	Kidney	0
.	Oshqozon	0	Stomach	2

	Jami	41		61
--	------	----	--	----

Ushbu jadvalda osteonimik somatizmlarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

5 – jadval

/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
.	Suyak	26	Bone	7
	Jami	26		7

Ushbu jadvalda inson tanasini umumiy nomlovchi somatizmlarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

6 – jadval

/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
.	Gavda	4	Body	5
.	Tana	11		
.	Qomat	3	Figure	0
	Jami	17		5

Ushbu jadvalda inson tanasining ma'lum holatini ifodalovchi pozalarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

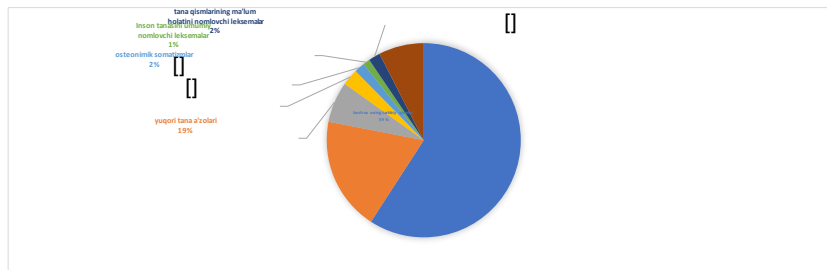
7 – jadval.

/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
.	Musht	19	Fist	1
.	Bag'ir	7	Bosom	0
.	Shapaloq	2	Slap	1
.	Quchoq	1	Hug	0
	Jami	29		2

Ushbu jadvalda insonga xos mavhum tushunchalarning maqollar tarkibida kelishi miqdoriy ko'rsatkichlari aks etgan.

8 – jadval.

/r	O'zbek tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni	Ingliz tilidagi somatik birlik nomi	Maqollar soni
.	Ko'ngil	67		
.	Dil	43		

4

.	Qalb	2		
.	Jami	112		4

Umumiy miqdorda 53 nomdagi somatizmlar o'zbek tilida 1486 ta, ingliz tilida 483 ta maqolda ishtirok etgan. Tahlil natijalariga ko'ra maqollarda eng O'zbek tilidagi maqollarda tana a'zolarini nomlovchi leksemalarning ishtiroki

2.3.1-chizma

Ko'p uchraydigan somatizmlar *bosh* tana a'zosini tashkil etuvchi qismlar hisoblanadi. Shuningdek, maqollarning shakllanishida inson tashqi tana a'zolari ichki qismlarga qaraganda ko'proq qo'llanilgan. Quyida turli tizimga kiruvchi o'zbek va ingliz tillarida tana a'zolarining maqollardagi ishtirokini foiz ko'rsatkichlar asosida tahlil qilamiz.

Har ikki tilda ham bosh va uning komponentlari hisoblangan somatik birliklar maqollar tarkibida ko'p uchraydi. Shuningdek, yuqori qismlarni nomlovchi somatik birliklar bosh somasidan keyin eng ko'p qo'llaniluvchi leksemalar hisoblanadi. Bosh va uning qismlari maqollarda ko'p qo'llanishiga asosiy sabab shuki, olamni idrok etish, uni his qilish, eshitish, hid bilish, ta'm bilish kabi funksiyalar bosh sohasidagi a'zolar orqali amalga oshadi. Shuning uchun maqollar tarkibida ko'chma ma'no hosil bo'lishi uchun bu qismlar etalon vazifasini o'taydi.

2. Somatik birliklarning maqollar tarkibida denotativ va ko'chma ma'nolarni hosil qilishiga ko'ra tasnif.

So'zlar muloqot materiali sifatida nutqda faollashar ekan, uning asl va ko'chma ma'nolari ko'zga tashlanadi. Apresyan fikricha, denotativ ma'no obyektiv voqelikdagi biror narsa yoki hodisani bevosita anglatuvchi semantik birlikdir [Apresyan, 1995: 15]. Somatik birliklar maqollar tarkibida har doim ham ko'chma ma'noni hosil qilishga xizmat qilmaydi. Ya'ni inson tana a'zosi nomlari asl ma'nosida ham kelishi mumkin.

Shunga ko'ra, 1-guruhga somatik birliklarning maqollar tarkibida faqat denotativ ma'nosi bilan qo'llangan holatlarni olamiz. Masalan, o'zbek tilida *tilga e'tibor – elga e'tibor* [Mirzayev, 2005: 41], *aqlli boshda soch turmas* [Mirzayev, 2005: 62], *do'st yuzidan bilinar, dushman — izidan* [Mirzayev, 2005: 49] kabi maqollarda, ingliz tilida *A dollar in the bank is worth two in the hand* [Doyle, Mieder and Shapiro, 2012: 59], *The face is the index of the mind* [Speake J, 2008:176] maqollarda somatizmlar o'z ma'nosida qo'llanilgan.

2-guruh maqollar tarkibida somatik birliklarning ko'chma ma'noda qo'llanilish holatlarini o'z ichiga oladi. Tabiiyki, maqollarning paydo bo'lishi insonning ma'naviy dunyosi bilan chambarchas bog'liq. Aynan shu bog'liqlik asosida ko'chimga uchragan birliklarni maqollarda ko'p uchramiz. Masalan, o'zbek tilida *bosh omon bo'lsa, do'ppi topilar* [Mirzayev, 2005: 232], *beshning boshi bo'lgancha, oltining oyog'i bo'l* [Mirzayev, 2005: 8] kabi maqollarda, ingliz tilida *an eye for an eye leaves the whole world blind (ko'zga ko'z olish butun dunyoni ko'r qiladi)*[Doyle, Mieder and Shapiro, 2012: 70], *busy hands are happy hands (band qo'llar – baxtli qo'llar)* [Doyle, Mieder and Shapiro, 2012: 115] maqollarida somatizmlarning ko'chimga uchrashini kuzatish mumkin.

3-guruhga maqollar tarkibida o'z ma'noli va ko'chma ma'nodagi somatizmlarning parallel qo'llanilishini kiritamiz. Masalan, *yuzning qoraligi uyat emas, yuzi qoralik uyat* [Mirzayev,2005:25] maqolining 1-qismida *yuz* somatizmi to'g'ridan to'g'ri qora rangga ishora qilmoqda. 2- qismdagi *yuz* komponenti *aybdorlik, ishonchni oqlay olmaslik* kabi holatlarga ishora qilmoqda.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, turli tizimdagi tillarda bosh va uning komponentlari hisoblangan somatik birliklar maqollar tarkibida ko'p uchraydi. Shuningdek, yuqori qismlarni nomlovchi somatik birliklar bosh somasidan keyin eng ko'p qo'llaniluvchi leksemalar hisoblanadi. Bosh va uning qismlari maqollarda ko'p qo'llanishiga asosiy sabab shuki, olamni idrok etish, uni his qilish, eshitish, hid bilish, ta'm bilish kabi funksiyalar bosh sohasidagi a'zolar orqali amalga oshadi. Shuning uchun maqollar tarkibida ko'chma ma'no hosil bo'lishi uchun bu qismlar etalon vazifasini o'taydi.

Maqollarda inson tana a'zolarininin joylashuv o'rniga ko'ra tasnif qilish orqali amaliy jihatdan turli paremlar lug'atining bir qismini tematik jihatdan tartibga solish mumkin. Soma komponentlarning ko'chma ma'no hosil qilishiga ko'ra tasnif qilish orqali inson dunyoni idrok etishda qanday ramziy va konseptual ma'nolarni hosil qilishi aniqlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Lauhakangas O. The Matti Kuusi international type system of proverbs – Helsinki: Academia Scientiarum Fennica, 2001.
2. Permyakov, G. From Proverb to Folk-Tale. Notes on the General Theory of Cliché – Moscow: Nauka. 1979.
3. Апресян Ю.Д. Избранные труды. Т. II. Интегральное описание языка и системная лексикография – Москва: 1995.
4. Mirzayev T., Musoqulov A., Sarimsoqov B. O‘zbek xalq maqollari – Toshkent: Sharq, 2005.
5. Doyle Ch., Mieder W., Shapiro Fred.R. The Dictionary of Modern Proverbs – New Heaven and London: Yale University Press, 2012.
6. Speake J. Oxford Dictionary of Proverbs – New York: Oxford University Press, 2008.

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafrö 'z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab' ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo'noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obyektı sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774